

Hantering av disciplinära åtgärder på Lundsbergs skola

I skollagens 5 kapitel ”Trygghet och studiero” finns bestämmelser om disciplinära åtgärder som gäller för samtliga skolformer. På Lundsbergs skola (LS) ska Skolverkets juridiska vägledning ”Mer om Trygghet och studiero” användas som vägledning vid utövandet av dessa bestämmelser. På följande sidor återges de delar av vägledningen som rör disciplinära åtgärder för såväl de obligatoriska skolformerna som de frivilliga skolformerna. På sidan fyra och fem klargörs de rutiner som gäller på LS vid hanteringen av ett avstängningsärende. Allt som i detta dokument sägs om lärare, skola och klassrum avseende befogenheter m.m. gäller på motsvarande och tillämpat vis elevhemsföreståndare och elevhem.

Ur Skolverkets juridiska vägledning ”Mer om Trygghet och studiero” (December 2014):

Disciplinära åtgärder

Bestämmelserna i skollagen om disciplinära åtgärder gäller både för skolor inom det offentliga skolväsendet och för fristående skolor. De ska inte användas för att straffa eleverna utan tanken är att de ska leda till ett ändrat beteende så att arbetssituationen blir bättre för eleven och alla andra på skolan. De disciplinära åtgärder som regleras i skollagen är följande:

- Omhändertagande av föremål
- Utvisning och kvarsittning
- Utredning om varför elever stör
- Skriftlig varning
- Tillfällig omplacering
- Avstängning

Omhändertagande av föremål

Rektorn och lärarna får ta ifrån en elev ett föremål om det används så att det stör utbildningen eller riskerar att skada någon i skolan. När det gäller föremål som stör är det hur föremålet används som är grunden för omhändertagandet. En mobiltelefon är till exempel i regel inte störande om den är avstängd men om eleven hanterar den på något annat sätt så att undervisningen försvåras så stör den utbildningen och kan omhändertas. Vad gäller föremål som i sig är farliga, till exempel knivar, fyrverkerier eller kemikalier, spelar det ingen roll hur de används. De kan alltid omhändertas. Bestämmelsen gäller inte bara i klassrummet utan också föremål som används eller påträffas i entréer, korridorer och uppehållsrum. Men det måste vara klart vem föremålet tillhör, vilket kan vara svårt när det hittas i allmänna utrymmen. Föremålet ska lämnas tillbaka senast när eleven slutar för dagen. Undantaget är om eleven har tagit med sig föremålet flera gånger eller om det är ett föremål som eleven inte bör få tillbaka på grund av dess beskaffenhet. I så fall kan man omhänderta föremålet i upp till fyra dagar i avvaktan på att vårdnadshavarna kontaktats. Rektorn eller den person rektorn har bestämt ska snabbt anmäla till polisen om man har tagit hand om stöldgods, narkotika, dopningsmedel, knivar och andra vapen eller hälsofarliga varor. Då får man behålla föremålet tills det är avgjort om polisen ska ta det i beslag. Om man inte lämnar tillbaka föremålet efter lektionen ska den som tagit hand om det dokumentera omhändertagandet skriftligt.

Utvisning och kvarsittning

Om en elev stör undervisningen eller uppträder olämpligt och inte slutar med det när läraren säger till, får läraren visa ut eleven från undervisningslokalen för resten av lektionen. Rektorn eller läraren kan också bestämma att en elev ska stanna kvar i skolan en timme efter undervisningen eller att eleven ska komma till skolan en timme innan undervisningen börjar. Rektorns befogenhet att besluta om kvarsittning är ny. Anledningen är att rektorn kan behöva göra en samlad bedömning, till exempel om eleven stört undervisningen eller uppträtt olämpligt på lektioner som leds av olika lärare.

Kvarsittning gäller även för elever i gymnasieskolan. Gymnasieskolan är en frivillig skolform, men när eleven väl går där måste hon eller han följa bestämmelserna. Den som har beslutat om utvisning och kvarsittning ska dokumentera det.

Utredning om varför elever stör

Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort något allvarligare, ska rektorn se till att saken utreds. Skolan ska samråda med elevens vårdnadshavare i utredningen. Med utgångspunkt i vad utredningen visar ska rektorn se till att skolan gör något för att få eleven att ändra sitt beteende. Det kan till exempel vara en skriftlig varning men det kan också vara att ge eleven stöd i undervisningen eller från elevhälsan om eleven behöver det.

Skriftlig varning

När utredningen är klar får rektorn besluta att ge eleven en skriftlig varning. Den ska innehålla information om vad som händer om eleven inte ändrar sitt beteende. Syftet med den skriftliga varningen är att dokumentera det som har kommit fram och bestämts i samtalen med eleven om vilka konsekvenser det kan få om hon eller han inte ändrar sitt beteende. Avsikten är också att peka på att skolan inte accepterar elevens uppförande. Elevens vårdnadshavare ska informeras om rektorns beslut.

Tillfällig omplacering

En rektor beslutar om hur eleverna ska delas in i klasser och grupper. I vissa fall får rektorn tillfälligt flytta en elev till en annan undervisningsgrupp eller till en annan plats inom samma skolenhet. Rektorn får flytta eleven om det man gjort efter utredningen inte räcker, eller om det

är nödvändigt för att de andra eleverna ska få trygghet och studiero. Omplacering kan alltså bli aktuellt först när man har gjort en utredning och åtgärderna utifrån den inte har haft någon effekt. Men regeln om rektorns och lärarnas allmänna befogenheter innebär att man kan göra en tillfällig omplacering i akuta fall utan utredning.

Omplaceringen får bara i undantagsfall gälla längre än två veckor, och den får aldrig vara längre än fyra veckor. Vårdnadshavaren ska informeras om rektorns beslut. Den som beslutar om omplaceringen ska även dokumentera det.

Avstängning i de obligatoriska skolformerna

I vissa fall får rektorn besluta att stänga av en elev. Det kan ske för att man på skolan ska klara av en mycket jobbig situation, till exempel om det har förekommit grovt våld så att skolan måste anmäla till polisen och Arbetsmiljöverket, ta kontakt med vårdnadshavare och ge stöd till eleven, andra elever och lärare.

Det finns tre krav som måste vara uppfyllda för att rektorn ska kunna stänga av en elev helt eller delvis:

1. Det är nödvändigt med hänsyn till andra elevers trygghet och studiero

En avstängning måste kunna motiveras utifrån att det är nödvändigt för övriga elevers behov av trygghet och studiero. Det kan jämföras med kommunens beslut att permanent omplacera elever mot vårdnadshavarnas vilja, något som kan ske av samma skäl (Jfr. t.ex. 10 kap. 30 § skollagen).

2. Andra åtgärder har inte haft någon effekt

Avstängning är en yttersta åtgärd som man bara får ta till om utvisning ur klassrummet, kvarsittning eller skriftlig varning inte har haft någon effekt på elevens uppförande. Men det är inte nödvändigt att eleven har flyttats till en annan skolenhet först. Omplacering är snarare ett alternativ till avstängning även om det inte finns något som hindrar att rektorn beslutar om avstängning efter att eleven har omplacerats tillfälligt.

Det finns tillfällen när skolan kan stänga av en elev utan att ha prövat andra åtgärder först. Det kan till exempel vara om eleven har begått ett allvarligt brott mot en annan elev eller en lärare.

3. Eleven erbjuds kompensation för missad undervisning

Den avstängda eleven ska erbjudas kompensation för den undervisning som han eller hon går miste om till följd av avstängningen.

Innan rektorn beslutar om att stänga av en elev ska eleven och vårdnadshavarna få tillfälle att yttra sig.

Beslutet om avstängning, helt eller delvis, gäller omedelbart om rektorn inte beslutar något annat. Beslutet får bara gälla så länge att skolan hinner utreda vilka andra åtgärder som kan behövas. Avstängningen får aldrig vara längre än en vecka och man får inte stänga av en elev fler än två gånger per kalenderhalvår.

Rektorn kan inte delegera beslutet om avstängning till någon annan och hon eller han ska informera huvudmannen om beslutet. Om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras. Den som beslutar om avstängning ska dokumentera det.

Eleven och vårdnadshavarna kan överklaga beslutet om avstängning hos allmän förvaltningsdomstol. Eftersom det rör sig om en akut åtgärd gäller beslutet som regel omedelbart. I samband med överklagandet finns det därför möjlighet att begära inhibition, d.v.s. att avstängningen inte ska gälla

Avstängning i de frivilliga skolformerna

I de frivilliga skolformerna kan man stänga av elever under andra förutsättningar och under längre tid än i de obligatoriska skolformerna. Det finns fyra situationer när skolan kan stänga av en elev:

1. Om eleven fuskar

Det kan vara att eleven har en mobil uppkoppling mot internet under ett prov, använder miniräknare när det inte är tillåtet, eller på något annat sätt försöker vilseleda bedömningen av kunskaper och måluppfyllelse.

2. Om eleven stör eller hindrar utbildningen

Störningen ska vara allvarlig och inte gå att stoppa på något annat sätt än med en avstängning.

3. Om eleven utsätter någon för kränkande behandling

Detta gäller oavsett om kränkningarna riktas mot elever eller någon ur skolpersonalen.

4. Om eleven påverkar de andra elevernas trygghet och studiero på något annat sätt än i punkt två och tre

För att man ska kunna stänga av en elev måste hon eller han ha stört de andra eleverna mycket. Skolan ska också ha prövat alla andra möjligheter, som tillsägelser och varningar, utan att det har gett ett förbättrat beteende. Det är *huvudmannen som beslutar om avstängning*, men rektorn får stänga av eleven omedelbart om förutsättningarna i punkt 2–4 är uppfyllda och det är nödvändigt att fatta ett snabbt beslut. Rektorns beslut gäller bara tills huvudmannen har prövat saken, och aldrig längre än två veckor.

Innan huvudmannen eller rektor fattar beslut ska eleven och elevens vårdnadshavare få tillfälle att yttra sig i ärendet. Man ska också samråda med socialnämnden före beslutet om eleven är under 18 år.

Avstängningen får i normalfallet inte vara längre än två veckor, men den kan vara längre om syftet inte uppnås på kortare tid. Den bortre gränsen är dock det pågående kalenderhalvåret och ytterligare tre kalenderhalvår. En avstängd elev räknas fortfarande som elev och har alltid rätt att komma tillbaka till skolan efter avstängningen.

Rektorn kan inte delegera beslutet om avstängning till någon annan och hon eller han ska informera huvudmannen om beslutet. Är eleven under 18 år ska man också informera socialnämnden. Den som beslutar om en avstängning ska dokumentera det. Eleven och vårdnadshavarna kan överklaga beslutet om avstängning hos en allmän förvaltningsdomstol. Även här kan man begära inhibition.

Rutiner vid avstängningsärenden på Lundsbergs skola

1. Vid övervägande av beslut om omedelbar avstängning i gymnasieskolan, enligt skollagen 5 kap 17 § alt. 19 § ska rektor senast i samband med att elev och dess vårdnadshavare kontaktas för yttrande även informera ordförande i disciplinkommittén.
2. Vid beslut om avstängning enligt skollagen 5 kap 17 § alt. 19 § ska rektor omedelbart informera ordförande i disciplinkommittén. I beslutet ska finnas hänvisning till aktuellt lagrum. Besvärshänvisning ska bifogas beslutet. Om eleven är under 18 år ska social myndighet i elevens hemkommun informeras om beslutet.
3. Så snart som möjligt ska disciplinkommitténs ordförande kalla till sammanträde, dock senast en vecka efter beslut. Om det inte är praktiskt genomförbart att kalla disciplinkommittén till sammanträde inom en vecka efter att beslut om omedelbar avstängning fattats kan rektor enligt skollagen efter en vecka fatta beslut om förlängning av avstängningen i maximalt en vecka (om beslut inte kan avvaktas med hänsyn till andra personers säkerhet). I beslutet ska finnas hänvisning till aktuellt lagrum. Besvärshänvisning ska bifogas beslutet.
4. Inför disciplinkommitténs behandling av ärendet ska rektor upprätta en skriftlig utredning som klarlägger de omständigheter som har legat till grund för beslutet om omedelbar avstängning. All relevant dokumentation i ärendet ska biläggas utredningen. I utredningen ska förslag till beslut till disciplinkommittén finnas. Utredningen skrivs under av rektor.
5. Innan disciplinkommittén fattar beslut ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig. Disciplinkommitténs ordförande ansvarar för att detta sker och att mötet dokumenteras på lämpligt vis. Innan disciplinkommittén fattar beslut ska, om eleven är under 18 år, samråd även ske med sociala myndigheter i elevens hemkommun.
6. Rektor ska föredra ärendet vid disciplinkommitténs sammanträde.
7. Disciplinkommitténs beslut i ärendet ska delges eleven/vårdnadshavaren i form av kopia av justerat protokoll för aktuell beslutspunkt. Besvärshänvisning ska bifogas beslutet.

Särskilda rutiner avseende frånvaro/sen ankomst

Frånvarorapportering till CSN

För att få studiehjälp måste den studerande läsa på heltid. Om en studerande skolkar kan bidragen dras in. Om den studerande har ogiltig frånvaro som uppgår till 4 timmar eller mer under en månad, bör skolan rapportera det som skolk till CSN. Frånvaron ska ske vid upprepade tillfällen.

Det är skolan som avgör vad som ska räknas som skolk. Skolan har kunskapen om den studerandes helhetssituation och är därför bäst lämpad att bedöma om frånvaron ska räknas som skolk och rapporteras in till CSN.

Rapportering enligt skolans ordningsregler

För att tidigt stävja ogiltig frånvaro och sena ankomster tillämpar Lundsbergs skola rutiner för tydlig uppföljning av ordningsreglerna avseende detta. En elev ska anmälas till kvarsittning så fort otillåten frånvaro eller sen ankomst konstaterats av mentor. Skolan kommer att arrangera kvarsittning varje tisdag och torsdag kl. 07.00-07.50.

Eleven ansvarar själv för att ha med sig material för den/de lektioner som påverkats av frånvaro/sen ankomst. Elev som inte har material med sig anmäls till ny kvarsittning.

Såväl ogiltig frånvaro som sena ankomster kan dessutom bli föremål för utredningar samt åtgärder på individuell nivå.

Särskilda rutiner avseende rökning

Rökning på skolområdet är ett brott mot skollagen och skolans regler och hanteras genom att det rapporteras till skolhälsoenheten som genomför samtal samt erbjuder stöd till rökavvänjning.

Särskilda rutiner avseende alkohol/droger

Förekomst samt bruk av alkohol och droger är ett allvarligt hot mot trygghet och studiero om det förekommer i skolmiljön. Lundsbergs skola hanterar därför detta regelmässigt enligt "Rutiner vid avstängningsärenden" utan föregående varning.

Förutom att förbud mot bruk och innehav tydligt framgår i skolans regler så har alla elever och vårdnadshavare skrivit på ett kontrakt där det framgår att alkohol och droger är en grund för avstängning.

Lundsbergs Skola den 7 februari 2015

Styrelsen för Stiftelsen Lundsbergs skola gm

Johan Harryson
Verksamhetschef